

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

13.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 15-го Февраля — 1838 — Wilno. Wtorek. 15-go Lutego.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 6-го Февраля.

Высочайшими Грамотами, 21-го и 26-го Января, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: Ордена *Благо Орла*, Попечитель Дерптскаго Учебнаго Округа, Генераль-Лейтенантъ *Крафтстрелъ*; Ордена *Св. Анны 1-й степени*, Попечитель С. Петербургскаго Учебнаго Округа, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Князь *Дондуковъ - Корсаковъ*, и Управляющій Департаментомъ Народнаго Просвѣщенія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Князь *Ширинскій-Шихматовъ*; Ордена *Св. Станислава 2-й степени*, Помощникъ Попечителя Вѣлорускаго Учебнаго Округа, Статскій Совѣтникъ *Груберъ*.

— Высочайшею Грамотою, 1-го Января, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ Ордена *Св. Станислава 1-й степени*, Исправляющій должность Статсъ-Секретаря въ Государственномъ Совѣтѣ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Вашуцкій*.

— Высочайшими Грамотами, 1-го и 2-го Января, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: Ордена *Св. Станислава 1-й степени*, Исправляющій должность Статсъ-Секретаря въ Государственномъ Совѣтѣ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Никитинъ*; того же Ордена *2-й степени*: Помощникъ Статсъ-Секретаря Государственнаго Совѣта, Статскій Совѣтникъ *Поповъ*, и Членъ Совѣта Полтавскаго Института благородныхъ дѣвицъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Дьяковъ*.

— Высочайшими Грамотами, 22-го Января, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: Ордена *Св. Анны 2-й степени*, Императорскою Короною украшеннаго, Пасторъ Евангелическо-Реформатской церкви *фонъ Муральтъ*; *Св. Равноапостольнаго Князя Владимира четвертой степени*, Директоръ 1-й Виленской Гимназіи, Надворный Совѣтникъ *Устинцевъ* и Академикъ Императорской Академіи Наукъ *фонъ Беръ*; *Св. Станислава третьей степени*, Директоръ 2-й Виленской Гимназіи, Коллежскій Ассесоръ *Кисловъ* и того же Ордена *четвертой степени*: Старшіе Учители Гимназіи, Коллежскій Ассесоръ *Калиновскій* и Титулярный Совѣтникъ *Герардъ* и *Св. Анны третьей степени*, Инспекторъ 2-й Виленской Гимназіи, Титулярный Совѣтникъ *Бакстеръ*.

— Сообщаемъ краткое извлеченіе изъ Высочайше утвержденаго Положенія о военномъ поселеніи на Кавказѣ.

Цѣль учрежденія военнаго поселенія на Кавказѣ есть, давъ заслуженнымъ воинамъ осѣдлость, и умноживъ ими Русское народонаселеніе въ земляхъ Горскихъ народовъ, оградить безопасность нашихъ границъ и путей сообщенія отъ враждебныхъ набѣговъ, поощривъ въ томъ краю земледѣлію, торговлю и промышленности, и, посредствомъ взаимныхъ нуждъ и взаимныхъ пользъ, положить наконецъ прочное основаніе къ сближенію съ племенами, до сего намъ чуждыми. Сообразно съ сею цѣлю, назначаются для военнаго поселенія удобныя земли и нижніе чины регулярныхъ войскъ Отдѣльнаго Кав-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 6-go Lutego.

Przez Naywyższe Dyplomata, 21 i 26-go Stycznia, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami: Orderu *Orła Białego*, Kurator Dorpackiego Okręgu Szkolnego, Jenerał-Porucznik *Kraftstrem*, Orderu *Sw. Anny 1-go stopnia*, Kurator St. Petersburgskiego Okręgu Szkolnego, Rzeczywisty Radzca Stanu Xiążę *Dondukow-Korsakow*, i Zarządzający Departamentem Narodowego Oświecenia, Rzeczywisty Radzca Stanu Xiążę *Sziriniski-Szychmatow*; Orderu *Sw. Stanisława 2-go stopnia*, Pomocnik Kuratora Białoruskiego Okręgu Szkolnego, Radzca Stanu *Gruber*.

— Przez Naywyższy Dyplomata, 1-go Stycznia, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem Orderu *Sw. Stanisława 1-go stopnia*, Sprawujący obowiązek Sekretarza Stanu w Radzie Państwa, Rzeczywisty Radzca Stanu *Baszucki*.

— Przez Naywyższe Dyplomata, 1 i 2-go Stycznia, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami: Orderu *Sw. Stanisława 1-go stopnia*, Sprawujący obowiązek Sekretarza Stanu w Radzie Państwa, Rzeczywisty Radzca Stanu *Nikitin*; tegoż orderu *2-go stopnia*: Pomocnik Sekretarza Stanu Rady Państwa, Radzca Stanu *Popow*, i Członek Rady Połtawskiego Instytutu Szlachetnych Panien, Rzeczywisty Radzca Stanu *Djakow*.

— Przez Naywyższe Dyplomata, 22-go Stycznia, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami: Orderu *Sw. Anny 2-go stopnia Cesarzką Koroną ozdobionego*, Pastor Ewangelicko-Reformowanego kościoła *von Muralt*; *Sw. Równego z Apostołami Xiążęcia Włodzimierza czwartego stopnia*, Dyrektor 1-go Gimnazyum Wileńskiego, Radzca Dworu *Ustinow* i Akademik CESARSKIEY Akademii Nauk *von Ber*; *Sw. Stanisława trzeciego stopnia*, Dyrektor 2-go Gimnazyum Wileńskiego, Assesor Kollegialny *Kislow* i tegoż orderu *czwartego stopnia*: Starsi Nauczyciele tegoż Gimnazyum, Assesor Kollegialny *Kalinowski* i Radzca Honorowy *Gerard*, i *Sw. Anny trzeciego stopnia*, Inspektor 2-go Gimnazyum Wileńskiego, Radzca Honorowy *Biakster*.

— Udzielamy krótki wyciąg z Naywyżey utwierdzoney Ustawy o woyskowym osiedleniu na Kaukazie.

Celem urządzenia woyskowego osiedlenia na Kaukazie jest, ażeby dawszy zasłużonym wojownikom osiadłość, i pomnożywszy nimi ludność Ruską na ziemiach Górali, zapewnić bezpieczeństwo naszych granic i dróg komunikacyynych od nieprzyjacielskich napadów, rozszerzać w tym kraju rolnictwo, handel i przemysł, i za pośrednictwemъ взаимныхъ potrzeb i spółnychъ korzyści, dać nakoniec trwałą osnowę ku zbliżeniu się z племенами, dotąd nam obcemi. Zgodnie z tymъ celem, naznaczone są dla woyskowego osiedlenia dobre grunta i ludzie niższych rang regularnychъ woysk Oddzielnego Korpusu Kaukazkiego, żonaci i ci, którzy już pewny wysłużyli

казскаго Корпуса, женатыя и уже прослужившіе извѣстный срокъ. Военное поселеніе на Кавказѣ не составляетъ округовъ, подобно другимъ военнымъ нашимъ поселеніямъ. Оно учреждается въ двухъ видахъ: 1) отдѣльными селеніями, и 2) при постоянныхъ штабъ-квартирахъ войскъ. Общее мѣстное управление и устройство военного поселенія на Кавказѣ предоставляется Командиру Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса. Главное управление военнымъ поселеніемъ на Кавказѣ сосредоточивается въ Военномъ Министерствѣ, по Департаменту Военныхъ Поселеній.

Для военного поселенія отдѣльными селеніями предназначаются слѣдующія земли. На Кавказской линіи: 1) На лѣвомъ берегу рѣки Сунжи, отъ крепости Грозной до впаденія Сунжи въ Терекъ, и далѣе отъ соединенія сихъ рѣкъ на юго-востокъ, во владѣніяхъ Кумыкскихъ, до горъ Качалыковскихъ. 2) Въ Большой и Малой Кабардахъ: на военно-Грузинской дорогѣ и на Кабардинской и Кисловодской линіяхъ. (Примѣч. По заселеніи сихъ линій, военное поселеніе можетъ быть предпринято близъ Кубанскихъ нашихъ укрѣпленій, и наконецъ за Кубанью, по усмирении Закубанцевъ.) За Кавказомъ: 3) Въ Джарской Области, на Алазанской равнинѣ. 4) По восточному берегу Чернаго Моря, отъ границъ Турціи до оконечности хребта Кавказскихъ Горъ, упирающагося въ море при Гагринскомъ укрѣпленіи; и 5) Въ Имеретіи. Вся заключающіяся въ означенныхъ пространствахъ казенныя земли исключаются изъ гражданскаго вѣдомства и поступаютъ въ непосредственное военное управленіе.

Земли на сихъ пространствахъ, принадлежащія частнымъ владѣльцамъ, пріобрѣтаются для военного поселенія, съ назначеніемъ за нихъ денежнаго или другаго вознагражденія. Въ отдѣльных селеніяхъ Военнаго Поселенія на Кавказѣ полагается водворить:

- 1) По рѣкѣ Сунжѣ 600 семействъ.
- 2) Въ Большой и Малой Кабардахъ 900 семействъ.
- 3) На Алазанской равнинѣ 300 семействъ.
- 4) На восточномъ берегу Чернаго Моря 700 семействъ.

Изъ того числа:

Близъ Поти, Редуть-Кале и по р. Ингуру	200 семействъ
Въ Самурзаханскомъ округѣ, отъ Ингура до р. Гализги	100 — —
Отъ Гализги до Гагрскаго укрѣпленія въ Абхазіи	400 — —

Итого 700 семействъ.

- 5) Въ Имеретіи 400 семействъ.

Вообще 2,900 семействъ.

Водвореніе происходитъ не вдругъ, а постепенно; но непременно каждый годъ, по мѣрѣ возможности, какую представляютъ къ тому денежныя способности. Соответственно сему, въ первый годъ по изданіи настоящаго положенія, получаютъ осѣдлость:

На Военно-Грузинской дорогѣ 250 семействъ.

На вновь проложенной дорогѣ по правому берегу рѣки Ингуры, при укрѣпленіи Гранды и близъ рѣки Бзыби 200, и

На Алазанской равнинѣ 50

500 семействъ.

Одесса, 21-го Января.

Съ 18-го по 21-е Января состояніе общественнаго здоровья въ городѣ и предмѣстіяхъ было совершенно благополучно. — Въ чумномъ кварталѣ остается больныхъ восемь человекъ.

— Въ Одесскомъ Вѣстникѣ напечатано: „Послѣ морозовъ, непрерывно продолжавшихся здѣсь 29 дней сряду, состояніе температуры нашей измѣнилось съ 14-го Января, и воздухъ такъ было потеплѣлъ, что 14-го, 15-го и 16-го Января началъ всюду таять снѣгъ; послѣ того снова наступали у насъ легкіе морозы, перемежающіеся съ оттепелью, но вообще атмосфера сдѣлалась постоянно теплѣе. Мы съ нетерпѣніемъ желаемъ увидѣть нашъ портъ свободнымъ отъ льда, и нетерпѣливо ждемъ возобновенія нашихъ заграничныхъ сношеній по морю, и въ особенности, пароходныхъ сообщеній съ Константинополемъ. Намъ не пріятно было обратиться нынѣшней зимою къ медленному сухому пути, чтобъ имѣть извѣстія изъ Турціи, которыя мы привыкли получать каждые десять дней, чрезъ пятьдесятъ часовъ по отплытіи парохода изъ Константинополя. Намъ успокоиваетъ, по крайней мѣрѣ, въ жестокости нашей зимы то, что не мы одни терпимъ отъ этихъ морозовъ: въ Тифлисѣ холодъ доходилъ до 13-ти градусовъ, въ Константинополѣ, какъ мы уже говорили, до 11, а въ Палермо до 4-хъ! Изъ Θεодосіи пишутъ намъ, что тамошній портъ покрылся льдомъ, чего

termin. Woyskowe osiedlenie na Kaukazie nie stanowi Okręgów, jak inne woyskowe nasze osiedlenia. U rządza się ono we dwóch kształtach: 1) Oddzielnemi wsiami, i 2) przy stałych sztabowych kwaterach woysk. Ogólny miejscowy zarząd i urządzenie woyskowego osiedlenia na Kaukazie zostawuje się Dowódczy Oddzielnego Korpusu Kaukazkiego. Główny zarząd woyskowego osiedlenia na Kaukazie koncentruje się w Ministerjum Woyny w Departamencie woyskowych osiedleń.

Для воyskowego осiedlenia oddzielnemi osadami naczynają się grunta następujące. Na linii Kaukazkiej: 1) Na lewym brzegu rzeki Sunży, od twierdzy Groźney do uścia Sunży do Tereku, i dalej od połączenia się rzek tych na południo-wschód, w posiadłościach Kumyckich, do gór Kaczałykowskich. 2) W Wielkiej i Małej Kabardach: na drodze woyskowo-Gruzińskiej i na liniach Kabardyńskiej i Kistowodzkiej. (Uwaga: Po zaludnieniu tych linii, osiedlenie woyskowe może być przedsięwzięte blisko Kubańskich naszych fortyfikacyi, i nakoniec za Kubanem, po uspokojeniu Zakubańców). Za Kaukazem: 3) W Obwodzie Dżarskim, na równinie Ałazańskiej. 4) Na wschodnim brzegu morza Czarnego, od granic Turcyi do końca łańcucha gór Kaukazkich, wpadającego do morza przy twierdzy Hagryńskiej; i 5) W Imeretii: Wszystkie zawierające się w pomienionych przestrzeniach grunta skarbowe wyymują się zpod wiedzy cywilney i wchodzą pod bezpośredni zarząd woyskowy.

Grunta na tych przestrzeniach, należące do właścicieli prywatnych, nabywają się dla woyskowego osiedlenia, z naznaczeniem za nie pieniężnego lub innego wynagrodzenia. W oddzielnich osadach Woyskowego Osiedlenia na Kaukazie zamierza się osadzić:

- 1) Ponad rzeką Sunżą 600 rodzin.
- 2) W Kabardah Wielkiej i Małej 900 rodzin.
- 3) Na równinie Ałazańskiej 300 rodzin.
- 4) Na wschodnim brzegu morza Czarnego 700 rodzin.

Z liczby tey:

Bliżko Pоти, Redut-Kale i nad r. Ingurą 200 rodz.	
W okręgu Samurzachanskim, od Ingura do r. Halizgi	100 rodz.
Od Halizgi do Hagryńskiej warowni w Abchazyi	400 rodz.

W ogóle . 700 rodz.

- 5) W Imeretii 400 rodzin.

W ogóle 2,900 rodzin.

Osiedlanie uskutecznia się nie razem, lecz stopniowie; ale nie odmiennie każdego roku, w miarę możliwości, jaką następczają do tego zasoby pieniężne. Zgodnie z tѣm, w pierwszym roku po wydaniu niniejszey ustawy, otrzymują osiadłość:

Na drodze Woyskowo-Gruzińskiej . 250 rodzin.

Na nowo wyprowadzonej drodze prawym brzegiem rzeki Ingury, przy twierdzy Grandy i bliżko rzeki Bzybi 200, i

Na równinie Ałazańskiej 50

500 rodzin.

Одесса, 21-го Стycznia.

Od 8-go do 21-go Stycznia stan publicznego zdrowia w mieście i na przedmieściach zupełnie był pomyślny. W kwartale dżumnym pozostaje chorych ośmiu.

— W Gazecie Odesskiej czytamy: „Po mrozach, nieustannie tu przez 29 dni trwających, stan naszej temperatury odmienił się od 14-go Stycznia, i powietrze tak było pociepląło, że 14-go, 15-go i 16-go Stycznia zaczął wszędzie śnieg topnieć; potem znowu nastąpiły lekkie mrozy, naprzemian z odligą, ale w ogólności atmosfera statecznie jest ciepleyszą. Z niecierpliwością żądamy wyrzec port nasz wolnym od lodu, i niecierpliwie oczekujemy przywrócenia zagranicznych naszych stosunków morzem, a w szczególności komunikacyi statkami parowemi z Konstantynopolem. Nieprzyjemnie nam było tey zimy powrócić do przewłokley drogi lądowej, dla otrzymywania wiadomości z Turcyi, które przywykliśmy miewać co dziesięć dni, w pięćdziesięciu godzinach po wyjściu parochodu z Konstantynopola. Co do ostrey zimy naszej, to nas przynajmniej zaspakaja, że nie nam jednym dokuczają te mrozy: w Tiflisie zimno dochodziło do 13 stopni, w Konstantynopolu, jak już donosiliśmy, do 11-tu, a w Palarmermie do 4-ch. Piszą do nas z Teodozyi, że port tamiczny zamarzał, czego nie było od roku 1812. Na południowym brzegu Krymu jeździli saniami, pierwszy raz, zapewna. Z Nikołajewa i Sewastopola donoszą, że

не случилось еще послѣ 1812 г. На южномъ берегу Крыма вѣдрили на саяхъ, конечно, въ первый разъ. Изъ Николаева и Севастополя пишутъ, что въ первомъ изъ этихъ городовъ морозы доходили до 21°, а во второмъ до 18°; въ Севастополь это продолжалось не долго, а потому и бухты артиллерійская и южная замерзли только по берегамъ, средняя же, равно какъ Севастопольскій рейдъ, во все время были отъ льда свободны, и навигація не прекращалась.“

— Изъ разныхъ городовъ Бессарабіи и другихъ мѣстъ Новороссійскаго края получены многія новыя свѣдѣнія о землетрясеніи 11-го Января.

Въ Измаиль, Бендерахъ и Рени, сотрясеніе было сильно и продолжалось, какъ полагаютъ, въ концѣ девятаго часа, около трехъ минутъ, по направленію съ с. з. къ ю в. — Въ этихъ трехъ городахъ замѣчено повтореніе землетрясенія, въ Измаиль два раза, въ 4-мъ часу по полуночи съ 11-го на 12-е и съ 12-го на 13-е Января; въ Бендерахъ и Рени, одинъ разъ, въ 4-мъ часу по полуночи съ 12-го на 13-е Января. — Многіе Одесскіе жители утверждаютъ, что и въ Одессѣ вскорѣ послѣ полуночи, съ 12-го на 13-е Января, повторилось сотрясеніе земли. (О. В.)

Рени (въ Бессарабіи), 13 Января.

11-го числа сего мѣсяца, въ три четверти десятаго часа по полудни, было здѣсь столь сильное землетрясеніе, что старожилы, неоднократно бывшіе свидѣтелями подобныхъ бѣдствій, не помнятъ еще такого же. Первоначально была слышена глухой подземный гулъ отъ сѣвера, потомъ легкое колебаніе земли и наконецъ ужаснѣйшимъ образомъ начала трястись земля; все это продолжалось нѣсколько минутъ. По прекращеніи землетрясенія, сопутствовалъ ему опять глухой подземный гулъ минуты полторы. Морозъ въ это время былъ до 12 градусоу.

Всѣ дома болѣе или менѣе повреждены землетрясеніемъ. Жители, боясь погибнуть подъ развалинами своихъ домовъ, искали спасенія на дворахъ и улицахъ. Трескъ и колебаніе домовъ наводило ужасный страхъ, который еще увеличился отъ дикаго крика животныхъ.

Многія лавки очень пострадали; въ нихъ побито большое количество разной посуды, бутылокъ съ напитками и пр., въ одной упала стѣна и засыпала лавку; въ домахъ также побито много посуды. На рѣкѣ Дунай съ страшнымъ шумомъ потрескался весь ледъ, и вода значительно упала. Стоящее ниже Рени на мели Валахское судно Марица, шкиперъ Русовичъ, опрокинулось на бокъ. Чрезвычайно трудно было стоять на землѣ; многіе падали и не могли встать до самаго прекращенія землетрясенія.

Въ домѣ Греческаго Священника Николая Стефанори, было забыто маленькое дитя, когда выбѣжали всѣ на дворъ; мать, вспомя о немъ, упросила Канцеляриста Кольчинскаго, случившагося тогда въ этомъ домѣ, вынести дитя. Онъ только что успѣлъ выйти съ нимъ на дворъ, какъ вдругъ печь, возлѣ которой лежало дитя на постелѣ, обрушилась. Одна минута, и дитя было бы задавлено.

Съ 12 на 13 число, въ 3 часа 10 минутъ по полуночи, вновь было землетрясеніе, но уже слабѣе перваго и очень коротко, однако былъ ощущаемъ новый трескъ въ домахъ.

Многіе изъ здѣшнихъ жителей, по случаю поврежденій въ домахъ, терпятъ холодъ. Рабочихъ людей для починки домовъ, особенно печей, трудно нанять; всякій старается прежде исправить свой домъ.

Погода уже три дня пасмурна и падаетъ небольшоу снѣгъ; сегодня морозъ не болѣе 6 градусоу. За нѣсколько дней до землетрясенія, была сильная оттепель съ дождемъ, и зимная дорога совершенно испортилась. (К. Г.)

Варшава, 13-го Февраля.

Государственный Советникъ Президентъ Польскаго Банка — Приводитъ во всеобщее извѣстіе, что 31 Декабр. 1837 (12 Января 1838) г. Советъ управленія Царства опредѣлилъ, что подобно тому какъ въ Имперіи, запрещается и въ Царствѣ Польскомъ частнымъ лицамъ, выдавать промиссы на облигація 150 миліоннаго займа, и что для строгаго исполненія сего запрещенія изданы распоряженія чтобы дѣла по предмету выдаванія такихъ промиссовъ частными лицами, немогли производиться на Варшавской биржѣ. — Варшава 13 Января (11 Февраля) 1838 — (подписано) Любовидзкій. — Генеральный Секретарь (подписано) Лубковскій. (Г. С.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 8-го Февраля.

Третьяго дня въ гостиницѣ Князя Меттернича данъ былъ великолѣпный дѣтскій празникъ, на

въ первомъ изъ этихъ городовъ морозы доходили до 21°, а во второмъ до 18°; въ Севастополь это продолжалось не долго, а потому и бухты артиллерійская и южная замерзли только по берегамъ, средняя же, равно какъ Севастопольскій рейдъ, во все время были отъ льда свободны, и навигація не прекращалась.“

— Зъ разныхъ мѣстъ Бессарабіи и другихъ мѣстъ Новороссійскаго края получены многія новыя свѣдѣнія о трясеніи земли 11-го Января.

Въ Измаиль, Бендерѣ и Рени, встращеніе было моце и trwało, jak sądzą, w końcu godziny dziewiątej, około trzech minut, w kierunku północo-zachodu na południo-wschód. — W tych trzech miastach dostrzeżono powtórzenie trzęsienia ziemi, w Izmailowie dwa razy, o czwartey w nocy z dnia 11 na 12 i z 12 na 13-ty Stycznia; w Benderze i Reni jeden raz, o czwartey w nocy z 12 na 13-ty Stycznia. — Wielu mieszkańców Odessy zapewnia, że i w Odessie wraz po północy, z 12-go na 13-ty Stycznia, powtórzyło się trzęsienie ziemi.

(G. O.)

Рени (въ Бессарабіи), 13-го Января.

Дня 11 таразнейшего мѣсяца, о трехъ квандраснах на дзiesiąтą wieczorem, было ту так моце трясеніе земли, że starzy ludzie, którzy niejednokrotnie byli świadkami podobnych nieszczęść, nie pamiętają jeszcze takiego. Naprzód dał się słyszeć szum podziemny od północy, potem lekkie kołysanie ziemi, a następnie w sposób najokropniejszy zaczęła się trząść ziemia; wszystko to trwało kilka minut. Po ustaniu trzęsienia, słyszano znówu cichy łoskot podziemny przez półtorej minuty. Mróz w tym czasie dochodził 12 stopni.

Wszystkie domy mniej lub więcej zostały od trzęsienia ziemi uszkodzone. Mieszkańcy, lękając się zginąć pod rozwalinami swych domów, szukali ocalenia na podworzach i ulicach. Trzeszczenie i wahanie się domów okropny sprawowały przestrasz, który jeszcze powiększał dziki krzyk zwierząt.

Wiele kram bardzo ucierpiało; potłókała się w nich znaczna ilość różnego naczyń, butelek z trunkami i t. d., w jednej zawaliła się ściana i zasypała kramę; w domach także wiele potłókała się rzeczy. Na rzece Dunaju ze straszliwym łoskotem lod się popękał, a woda znacznie upadła. Stojący niżej Reni na mieliznie wołoski okręt Marica, szyper Russowicz, rzucony był na bok. Bardzo trudno było stać na ziemi; wielu upadło i nie mogło powstać aż do ustania trzęsienia ziemi.

W domu Kapłana Greckiego Nikołaja Stefanori, zapomniane było małe dziecic, kiedy już wszyscy na dziedziniec wybiegli; matka, przypomniawszy o niem, prosiła kancelarystę Koleczyńskiego, który trafunkowie znajdował się w ówczes w tym domu, ażeby wyniosł to dziecic. Zaledwo ten zdołał, wyjszć z dziecicciem na dziedziniec, gdy nagle piec, przy którym leżało na pościeli dziecic, zapadł. Gdyby jeszcze chwila, byłoby już po dziecicciu.

Z dnia 12-go na 13-ty dziesiąć minut na czwartą z północy, dało się znówu czuć trzęsienie ziemi, ale już słabsze od pierwszego i bardzo krótko trwało, słyszano jednak powtórne trzeszczenie w domach.

Wielu z mieszkańców tutejszych, z powodu uszkodzeń domów, cierpi zimno. Robotników dla naprawy domów, szczególniej pieców, trudno nająć; każdy stara się naprzód swój dóm naprawić.

Pogoda od trzech już dni jest pochmurna i mały śnieg pada; dzisiaj mamy mrozu nie więcej nad 6 stopni. Kilka dniami przed trzęsieniem ziemi, była wielka odliga z deszczem, tak, że droga zimowa zepsuła się zupełnie. (G. H.)

Warszawa, 13-го Lutego.

Radzca Stanu Prezes Banku Polskiego — Podaje do wiadomości publiczney, iż na dniu 31 Grudnia 1837 (12 Stycznia 1838) roku, Rada Administracyjna Królestwa postanowiła: że podobnie, jak w Cesarstwie Rossyjskiem, zabroniono jest także i w Królestwie, osobom prywatnym, wydawanie promissow na obligacye z pożyczki 150 milionowey, i że celem ścisłego wykonania tego zakazu wydane są rozporządzenia, iżby interesa, mające za przedmiot wydawanie podobnych promissow przez prywatnych, nie mogły się odbywać na giełdzie Warszawskiej. — W Warszawie dnia 30 Stycznia (11 Lutego) 1838 r. — (podpisano) Lubowicki. — Sekretarz Jeneralny, (podpisano) Lубkowski. (G. C.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

AUSTRYA.

Wiedeń, 8-го Lutego.

Zawczora w hotelu Xięcia Metternicha był spainiały bal dziecinny, na którym byli obecni także młodzi

который привѣзжали молодые Принцы Эрцгерцоговъ *Франца Карла и Карла.*

— Губернскій Советникъ Баронъ Францъ *Кемени* (реформатской Вѣры) за нѣсколько времени назначень Его Императ. Величествомъ Президентомъ Трансильванскаго Сейма. (A.P.S.Z.)

Вольный Городъ Краковъ.

Отчетъ предложенный собранію представителей о состояніи города Кракова и его области въ продолженіе послѣднихъ 4 лѣтъ, содержитъ между прочимъ слѣдующія статистическія свѣдѣнія: „Въ здѣшней каедрѣ, частными издержками украшены внутри два придѣла, составляющіе теперь лучшее украшеніе города; церковь Св. Екатерины одинъ изъ древнѣйшихъ памятниковъ Христіанской архитектуры исправлена, и перестройка базилика Св. Петра начата. При всѣхъ церквахъ города и области находится 108 чел. свѣтскаго духовенства, мужскихъ монастырей 17, женскихъ 10; монаховъ 209, монахинь 219.— Въ 1833, реорганизаціонная коммиссія, назначенная тремя Покровительственными Державами, значительно измѣнила университетскія и гимназіальныя уставы; начертала новый планъ воспитанія и гимназію Св. Варвары обратила въ ремесленную школу. Въ Ягеллонскомъ Университетѣ въ 1832 было студентовъ 265, въ слѣдующихъ годахъ примѣрно по 271. Гимназія Св. Анны имѣла въ годъ по 392 ученика; ремесленная школа, въ первый годъ своего основанія 268, второй 352, третій 370. Къ симъ учебнымъ заведеніямъ должно еще причислить училища по монастырямъ и пансіоны для женскаго пола, кромѣ того училища Еврейскія и первоначальныя.— Въ Краковѣ монастырей 4, книжныхъ лавокъ 3, литографій 3, кабинетовъ для чтенія 4.— Собственно ученыхъ сочиненій въ продолж. 4 лѣтъ вышло 83, историческихъ 2, богословскихъ 10; словесныхъ и поэтическихъ 27;— періодическихъ сочиненій издавалось 16, но число ихъ по недостатку подписчиковъ уменьшилось до 7, какъ-то: *Gazeta Krakowska*, *Zbiornik Literacki*, *Pamiętnik Naukowy*; *Rocznik Towarzystwa Naukowego*, *Pamiętnik Farmaceutyczny*, *Rocznik Instytutu Kliniki* i *Gazeta Ogrodnicza*.— Народонаселеніе самаго города Кракова, состоитъ изъ 37,027 душъ, т. е. 25,574 Христіанъ и 11,453 жидовъ; народонаселеніе области 97,435 душъ, изъ нихъ 91,515 Христіанъ, 2,920 жидовъ; въ цѣлости народонаселеніе Краковской Республики, состоитъ изъ 131,462 душъ. (G. C.)

Ф р а к ц і я.

Парижъ, 7-го Февраля.

Палата Перовъ въ сегодняшнемъ своемъ засѣданіи занималась проектомъ закона на счетъ обращенія съ умалишенными въ заведеніяхъ и именно 1-ю статью онаго, которая такого содержанія, что каждый Департаментъ долженъ имѣть заведеніе, въ которое умалишенные могли бы быть приняты и имѣли бы приличное обхожденіе. При отходѣ почты еще совѣщанія объ этой статьѣ не кончены.

— Изъ 9 отдѣленій Палаты Депутатовъ, уже 7 назначили своихъ комиссаровъ для бюджетнаго комитета; 16 изъ нихъ принадлежать къ лѣвому центру и оппозиціи и 12 къ Министерству и Доктринерамъ. Очень любопытно, кто будетъ избранъ въ Президентъ бюджетной коммиссіи. Голоса вѣроятно будутъ раздѣлены между Гг. *Пасси* и *Дюшатель*. Избраніе перваго должно почитаться ударомъ для Министерства, ибо оно всячески старается обезпечить наименованіе Г. *Дюшателя*.

— По новѣйшимъ извѣстіямъ изъ Алжира, войска, отправленные противу *Абдель-Кадера*, чтобы воспрепятствовать впаденію Эмира въ Французскія границы, всѣ опять возвратились въ Алжиръ и миръ кажется обезпеченъ на нѣкоторое время.

— Въ *Messenger* сказано: „Маркизь *Эспеха*, имѣетъ частыя совѣщанія съ Президентомъ Совета и еще вчера утромъ, провелъ болѣе часа въ кабинетѣ Графа *Моле*. Утверждаютъ что Посланникъ въ слѣдствіе полученныхъ имъ новѣйшихъ извѣстій, сдѣлалъ опять Правительству рѣшительный и убедительный вопросъ касательно его видовъ въ отношеніи Испаніи.“

— *Courrier de Bordeaux* отъ 3-го ч. сообщаетъ слѣдующее: „Полиція арестовала здѣсь вчера четырехъ Испанскихъ Офицеровъ. Утверждаютъ также, что въ слѣдствіе открытаго недавно Карлистскаго заговора, многіе знатные Испанскіе выходцы получили приказаніе оставить Бордо, и отправиться въ другіе города внутри Франціи.“

9-го Февраля.

Король ѣздилъ вчера въ полдень въ сопровожденіи дежурныхъ Адъютантовъ въ Версальскій Музей,

synowie Arcy-Xiążąt *Franciszka Karola i Karola.*

— Radzca Gubernialny Baron *Franciszek Kameny* (religii reformowanej), przed niejakim czasem otrzymał od Cesarza mianowanie na Prezydenta Seymu Siedmiogrodzkiego. (A.P.S.Z.)

WOJNE MIASTO KRAKOW.

Sprawozdanie, przedłożone zgromadzeniu Reprezentantów, o stanie miasta Krakowa i jego okręgu, w ciągu ostatnich lat 4-eh, zawiera między innemi następujące statystyczne wiadomości.— „W katedrze tameczney, z funduszow prywatnych, upiękniono wewnątrz dwie kaplice, będące teraz pierwszą miasta ozdobą; kościół S. Katarzyny, jeden z najdawniejszych pomników budownictwa chrześcijańskiego, został wyrestaurowany, a restauracya Bazyliki S. Piotra rozpoczęta. Przy wszystkich kościołach miasta i okręgu, znajduje się 108 świeckich księży, klasztorow męzkich jest 17, żeńskich 10; zakonników 209, zakonnic 219 — W r. 1833, Kommissya reorganizacyjna, przez trzy Opiekunze Mocarstwa wyznaczona, zmieniła znaczni Statuta Uniwersyteckie i Gimnazyalne; ułożyła nowy plan edukacyjny i Gimnazjum S. Barbary zamieniła na szkołę rzemieślniczą. Uniwersytet Jagielloński w 1832 liczył uczniow 265, w latach następnich w przecięciu po 271. Gimnazjum S. Anny miało w przecięciu rocznie po 392 uczniow; szkoła rzemieślnicza w pierwszym roku założenia swego 268, w drugim 352, w trzecim 370. Do tych instytutow naukowych policzyć jeszcze należy szkoły poci żeńskiej w klasztorach i pensye teyże poci, tudzież szkoły żydowskie i elementarne.— Drukarni ma Krakow 4-ry, księgarń 3, litografii 3, gabinetow czytania 4.— Sciśle naukowych dzieł wyszło w 4-letnim okresie 83, historycznych 2, religijnych 10, literackich i poetyckich 27;— Pism czasowych wychodziło 16, ale liczba ich, dla braku abonentów, zmniejszyła się do 7, temi są: *Gazeta Krakowska*, *Zbiornik Literacki*, *Pamiętnik Naukowy*, *Rocznik Towarzystwa Naukowego*, *Pamiętnik Farmaceutyczny*, *Rocznik Instytutu Kliniki* i *Gazeta Ogrodnicza*.— Ludność samego miasta Krakowa wynosi 37,027 dusz, to jest: 25,574 chrześcian a 11,453 żydów; ludność okręgu 97,435 dusz z tych 91,515 jest chrześcian, 2,920 żydów; wogóle ludność całej Rzeczypospolitey Krakowskiej, wynosi 131,462 dusz. (G. C.)

FRANCYA.

Paryż, dnia 7 Lutego.

Izba Parów na dzisiejszem swém posiedzeniu zajmowała się projektem do prawa względem postępowania z choremi na umyśle w domach obłąkanych, a mianowicie pierwszym jego artykułem, takiego brzmienia, że na przyszłość każdy Departament będzie obowiązany posiadać zakład, gdzieby chorzy na umyśle mogli bydź przyymowani i stosownie utrzymywani. Przy odejściu poczty, narady nad tym artykułem, jeszcze nie były ukończone.

— Z 9-ciu biór Izby Deputowanych, 7 mianowało już swych kommissarzy do kommissyi budżetowej; 16 z tych należy do lewego środka i opozycyi, a 12 do Ministerium i Doktrynerów. Bardzo jest natężona ciekawość: kto będzie mianowany na Prezidenta kommissyi budżetowej, Głosy zapewne będą rozdzielone pomiędzy PP. *Passy* i *Duchatel*. Wybor pierwszego musiałby bydź uważanym jako porażka Ministerium, które dokłada wszelkich usiłowań, ażeby mianowanie Pana *Duchatel* zabezpieczyć.

— Podług najnowszych wiadomości z Algieru, woyska, które wysłane były przeciw *Abdel-Kadera*, ażeby przeszkodzić wtargnieniu Emira w granice Francuzkie, znowu wszystkie powróciły do Algieru i pokoy zdaje się przynajmniej na czas niejakie zabezpieczonym.

— *Messenger* donosi: „Margrabia *Espeja* miewa częste konferencye z Prezydentem Rady i jeszcze wczoraj rano przepędził więcey godziny w gabinecie Hrabiego *Molé*. Utrzymują, że Posel, skutkiem nowszych nadeszłych do niego depeszy, przełożył Rządowi wyrażne i nalegające zapytanie względem jego widoków co do Hiszpanii.“

— *Courrier de Bordeaux* pod d. 3 zawiera co następuje: „Policya arestowała tu wczoraj czterech Hiszpańskich oficerów i oddała ich pod wiedzę Prefekta. Zapewniają także, że skutkiem odkrytego niedawno spisku Karolistowskiego, wielu znakomitym emigrantom Hiszpańskim, danorozkaz opuścić Bordeaux i udać się do innych miast wewnątrz Francyi.“

Dnia 9.

Król wczoraj o południu, przeprowadzany przez dwóch swich Adjutantów służbowych, udał się do mu

который теперь закрывается для большей части публики на неопредѣленное время.

— Вчера былъ большой концертъ у Короля, въ которомъ участвовали первые музыканты и пѣвцы столицы, особенно Г. *Дюпресъ*, *Рубини*, *Тамбурини* и Д-ца *Гризи*. Между приглашенными депутатами замѣтили многихъ въ черномъ фракѣ. Напротивъ другіе, и между прочими Г. *Дюпень*, были въ прежнемъ депутатскомъ костюмѣ.

— Замѣчено, что нѣсколько уже дней, полиція въ Тюильери усилена и при прогулкахъ Короля теперь предприняты большія мѣры предосторожности, нежели прежде. Это обстоятельство было причиною, что распространень слухъ, будто открыто покушеніе на жизнь Короля.

— Перъ *Гаспаринъ* назначенъ Президентомъ Историческаго комитета памятниковъ и искусствъ.

— По новѣйшимъ извѣстіямъ изъ Орана *Абдель-Кадеръ* имѣетъ 8,500 чел. войска, которое онъ въ нѣсколько дней можетъ увеличить 4 или 5,000 конницы. Въ оружіи и снарядахъ у него нѣтъ недостатка, онъ также дѣятельно заботится о совершенствованіи артиллеріи, которая впрочемъ теперь ничего не значить. Его доходы въ слѣдствіе договора на Тафиѣ въ десять разъ увеличились и онъ, говорятъ, собралъ значительныя сокровища.

— Здѣшнія газеты содержатъ слѣдующія извѣстія о возобновленіи ордена Бенедиктинцевъ во Франціи: Папа *Григорій XVI* Апостольскою грамотою отъ 1 Сентября прош. г. произвелъ Содемскій монастырь въ настоящее Аббатство ордена Св. Бенедикта и прежняго Пріора *Геранжера*, который этою зимою для каноническаго утвержденія, выѣхалъ въ Римъ, назначилъ Аббатомъ. Тою же Апостольскою грамотою восстановлено Французское общество ордена Св. Бенедикта, которое заключаетъ въ себѣ прежнія общества Клуви, Ст. Ваннь, Ст. Гидольфъ и Ст. Мауръ. Временный Аббатъ Содемскій есть Генеральнымъ Настоятелемъ онаго. Уже появился плодъ литературной дѣятельности сихъ Бенедиктинцевъ подъ заглавіемъ: *les Origines de l'Eglise Romaine*.

— *Toulonnais* содержитъ слѣдующее: „Говорили, что войско будетъ увеличено, и что къ сему увеличенію было поводомъ содержаніе корпуса въ 49,000 чел. въ Африкѣ. Между всеми средствами, которыя до сихъ поръ употребляли, чтобы Францію отвратить отъ ея цѣвой колоніи, это средство есть самое низкое. Въ Африкѣ находится, какъ г. Министерству можетъ сказать, не болѣе 30,000 ч., и если по сему въ военномъ Министерствѣ дѣйствительный составъ Африканскаго войска предложить до 49,000 чел., то обманываются сами, или хотятъ обмануть Палаты.“

— Правительство опубликовало слѣдующую телеграф. депешу изъ Байонны отъ 5 Февраля: „По извѣстіямъ изъ Льюдіо отъ 2-го ч., *Эспартеро* велѣлъ обратно вывезти изъ Бальмазеды всѣ орудія и разрушить всѣ укрѣпительныя работы, какъ будто бы онъ хотѣлъ оставить крѣпость. Изъ Пампелоны оффициально подтверждаютъ побѣду бригадира *Леона* надъ Карлистами. Результатомъ сраженія было взятіе и разрушеніе моста и трехъ шанцовъ въ Бельскоинѣ, 200 пленныхъ, 120 убитыхъ и 400 раненыхъ.“

— На вчерашней биржѣ курсы Французскихъ ассигнацій нѣсколько уменьшились, ибо избраніе Г-на *Лафитта* въ 6 округъ почитали непремѣннымъ, и немедленно по его вступленіи въ Палату, опасались предложенія на счетъ уменьшенія процентовъ.

(A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, 7-го Февраля.

Королева даетъ теперь ежедневно аудіенцію первому Министру; также его чаще приглашаютъ къ Королевскому столу нежели его сотоварищей.

— Русскій и Французскій Посланники посѣщали вчера Статъ Секретаря иностранныхъ дѣлъ.

— *Morning Herald* уведомляетъ, что ораторъ Нижняго Парламента, Г. *Аберкромби*, не чувствуетъ себя въ силахъ, выдержать этого засѣданія и что онъ по сему изъявилъ желаніе, чтобы Парламентъ освободилъ его отъ должности.

— По донесеніямъ сегожъ журнала, знающіе дѣло утверждаютъ, что уже дошло почти до разрыва между Графомъ *Дургамомъ* и Министрами. Что-то подобное намекнулъ Лордъ *Брумъ* въ пятницу въ Верхнемъ Парламентѣ, когда сомнѣвался въ томъ, вступить ли Графъ вообще въ свою миссію въ Канаду. Причиною мнимаго сего упрека, полагаетъ преждевременное обнародованіе инструкцій данныхъ Лордомъ *Гленельгомъ* Графу *Дургаму*.

— Ливійный корабль *Гестингсъ* будетъ приготовленъ въ Ширнесѣ, чтобы перевести Графа *Дургама* въ Канаду.

zeum Wersalskiego, które od dnia dzisiejszego na czas nieoznaczony zamkniętém zostało dla większej części publiczności.

— Wczora u Króla był wielki koncert, na którym dali się słyszeć pierwsi muzycy i śpiewacy stolicy, a szczególniej PP. *Duprez*, *Rubini*, *Tamburini* i Panna *Grizi*. Pomiedzy zaproszonymi deputowanymi, postrzeżeno wielu w czarnych frakach. Inni zaś, pomiedzy którymi i P. *Dupin*, byli w dawniejszym ubiorze deputowanych.

— Dostrzeżono, że od kilku dni straż policyyna w Tuilleryach wzmocniona, i że podczas przejażdżek Królewskich, zarządzono większe jak dotąd, środki ostrożności. Okoliczność ta dała pocho do pogłoski, że nie dawno powzięto ślad śpisku na życie Króla.

— Par *Gasparin* mianowany został Prezydentem historycznego komitetu pomników i sztuk.

— Podług najnowszych doniesień z Oranu, *Abdel-Kader* ma teraz więcej jak 8,500 woyska, a które w kilku dniach może powiększyć o 4 do 5,000 jazdy. Nie braknie mu broni i zapasów strzelniczych, również bardzo się czynnie zajmuje ulepszeniem swojej artyleryi, która tymczasem tak dobrze, jak nic nie znaczy. Dochody jego skutkiem traktatu Tafneńskiego o dzie sięć razy się powiększyły i już miał zebrać znaczne summy.

— Gazety tuteysze zawierają następującą wiadomość o przywróceniu Benedyktynów we Francyi: „Papież *Grzegorz XVI*, przez list Apostolski pod d. 1 Wrzesnia z. r., klasztor w Solesmes wyniosł na regularne Opactwo Zakonu Sw. Benedykta i dotychczasowego przełożonego *Gueranger*, który, dla kanoniczney approbacyi, tej zimy był w Rzymie, mianował Opatem. Przez takie listy Apostolskie przywrócona została kongregacya Zakonu Sw. Benedykta, obejmująca dawniejsze zgromadzenia w Clugny, St. Vannes, St. Hydolphe i St. Maur. Były Opat Solmes, jest tam teraz Jeneralnym Superiorem. Owoc prac literackich tych Benedyktynów ukazał się już w handlu księgarskim pod tytułem: *Les Origines de l'Eglise Romaine*.“

— Dziennik *Toulonnais* udziela co następuje: „Zawiadomiono, że woysko ma bydź powiększone, i że do tego powiększenia było powodem utrzymanie korpusu ze 49,000 ludzi w Afryce. Pomiedzy wszystkimi środkami, jakich używano dotąd, ażeby Francyi obrzydzić jej nową osadę, ten jest największy. W Afryce znajduje się, co i Ministerjum powiedzieć może, nie więcej, jak 30,000 ludzi, i jeśli pomimo to, w Ministerjum woyskowym podają rzeczywisty skład Afrykańskiego woyska na 49,000 ludzi, tedy się oszukują sami, albo chcą oszukać Izby.“

— Rząd ogłosił następującą depeszę telegraficzną z Bayonny pod d. 5 Lutego: „Podług wiadomości z Liodio pod d. 2, *Espartero* cofnął z Barcelloны wszystkie działa i rozkazał zburzyć wszystkie roboty fortyfikacyne tak, iż się zdaje, że chce opuścić to miejsce. Z Pampelony drogą urzędową potwierdzają o zwycięztwie Brygadiera *Leon* nad Karolistami. Wzięcie i zburzenie miasta i trzech szanców w Belascoain, 200 wziętych w niewolę, 120 zabitych i 400 ranionych, są wypadkiem bitwy.“

— Na wczorayszej giełdzie kursa papierów francuzkich spadły nieco: gdyż wybor P. *Lafitte* w 6 okręgu, miano za niezawodny, i wkrótce po wejściu jego do Izby, lękanio się wniosku względem redukcji rentów.

(A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, dnia 7-го Lutego.

Królowa codziennie daje audyencye pierwszemu Ministrowi, częściej on także zapraszany jest do stołu Królowey, jak jego koledzy.

— Postowie Rossyyski i Francuzki odwiedzali wczora Sekretarza Stanu spraw zewnątrznych.

— *Morning Herald* ma wiedzieć, że mówca Izby Niższej P. *Abercromby*, zastabym się czuje do wytrzymania dążeń terażniejszych posiedzeń, i że dla tego oświadczył życzenie, ażeby Izba uwolniła go od tego obowiązku.

— Podług tegoż dziennika, osoby dobrze zawiadomione upewnijają, że doszło już prawie do zerwania pomiedzy Hrabią *Durham*, a Ministrami. Cós podobnego chciał także dać poznać Lord *Brougham* w piątek w Izbie Wyższej, gdy oświadczył wątpliwosc, azali jeszcze Hrabia w ogólnosci przedsięwzemie swoją misją do Kanady. Jako przyczynę mniemanego tego zarzutu, przytaczają zawczesne ogłoszenie, danych przez Lorda *Glenelg* Hrabiemu *Durham* instrukcyj.

— Okręt liniowy *Hastings*, przygotowany będzie w Cheernes, dla przewiezienia Hrabiego *Durham* do Kanady.

— 29-го Января обимъ Палатамъ предложень торговый и судоходный договоръ заключенный между Королевою Великобританскою и Греческимъ Королемъ и подписанный 4-го Октября въ Лондонъ. По сему договору, Греческіе корабли въ Англійскихъ и Англійскіе въ Греческихъ портахъ при входѣ и выходѣ, вносятъ ту же сумму какъ корабли своей націи. Обѣ Державы могутъ назначать Консуловъ въ тѣхъ и другихъ портахъ. Подданные обимъ Державъ пользуются въ обимъ государствахъ совершенною религиозною терпимостію и свободно по завѣщанію могутъ распоряжаться своею собственностію. Трактатъ со дня взаимнаго утвержденія заключенъ на десять лѣтъ. Сія раздѣна должна послѣдовать въ продолженіе трехъ мѣсяцевъ со дня подписанія.

8-го Февраля.

Ея Велич. Королева дала вчера аудіенціи Бразильскому Послу Г. Гальвао, Сардинскому Послу, Графу Поллону и Саксонскому Послу, Барону Герсдорфу.

— Герцогъ Веллингтонъ вчера въ сопровожденіи Полковника Ансона посѣтилъ Таверъ и разсматривалъ съ большимъ вниманіемъ оружіе и военные снаряды. Въ арсеналѣ большая дѣятельность.

— Г. Ваггорнъ вчера чрезъ одинадцать дней прибылъ сюда съ Мальты.

— Белгійское Правительство, какъ прежде Русское, послало въ Лондонъ двухъ артиллерійскихъ Офицеровъ, чтобы узнать систему вооруженія войскъ Барона Гуэртелупа. Эти Офицеры, Полковникъ Баронъ Виттертъ и Капитанъ Нененъ сюда прибыли къ концу прошлой недѣли. (A.P.S.Z.)

Г е р м а н і я.

Франкфуртъ, 28-го Января.

Слышно что Ганавская газета, которая пишетъ съ разными замѣчаніями и о здѣшнемъ городѣ, будетъ здѣсь совершенно запрещена.

— Докторъ Г. Мейеръ занимающійся практикою въ Дрезденѣ, будучи увѣренъ, что пренебреженное врачами употребленіе электричества въ леченіи больныхъ, нѣкоторыми изъ нихъ несправедливо опровергается, приобрѣлъ отъ Профессора Этинггаузена магнетическо-электрической приборъ новаго изобрѣтенія, посредствомъ коего, электрическая жидкость можетъ сообщаться съ успѣхомъ, безъ значительной боли, которая по обстоятельству можетъ облегчаться. Упомянутый врачъ увѣренъ, что съ помощію сего прибора съ большимъ успѣхомъ употреблялъ онъ электрическую жидкость въ застарѣлыхъ параличахъ, что также испытано и въ Вѣнѣ съ удивительнымъ успѣхомъ при хроническихъ, никакими средствами неизлечимыхъ, ревматизмахъ. (G. C.)

И т а л і я.

Римъ, 25-го Января.

Diario сообщаетъ слѣдующую статью: „Прошлое лѣто, когда угрожала намъ Азіатская болѣзнь и къ сожалѣнію потомъ начала свирѣпствовать, нѣкоторые благоверные сдѣлали предположеніе, основать союзъ подъ покровительствомъ Святаго Игнатія Лойолы, для испрошенія Всевышняго, чтобы предохранить членовъ его отъ сего бѣдствія. Довѣріе сіе увеличилось преданіемъ, что во время Александра VII, когда свирѣпствовала язва въ семь городѣ, никто не потерпѣлъ отъ нея, кто принадлежалъ къ подобному обществу. Члены дали обѣтъ, если избѣгутъ заразы, принести святому пожертвованіе. Кроме того постановлено, что каждый принадлежащій обществу священникъ, долженъ въ означенное время въ церкви Св. Лойолы совершить службу и что верные должны пріобщаться тамъ Св. Таинъ. Такъ какъ теперь всѣ члены, кромѣ одной только особы, остались здоровыми, то опредѣлено въ воздаяніе благодаренія Всевышнему, въ продолженіе трехъ дней приносить молитвы. Стеченіе народа было чрезвычайное и въ первый день, Кардиналь-Викарій лично раздавалъ небесный хлѣбъ многочисленному собранію благоверныхъ. Упомянутое пожертвованіе состояло изъ шести позолоченныхъ подсвѣчниковъ великокопной отдалки. Они должны всегда стоять предъ алтаремъ Святаго, во свидѣтельство столь великихъ чудотвореній и ко внушенію довѣрія Христіанъ къ столь могущественному предстателю у Бога.“ (A.P.S.Z.)

И с п а н і я.

Льодіо, 26-го Января.

Между иностранцами въ главной квартирѣ Д. Карлоса, находится Баронъ Ваэрстъ который прибылъ недавно, и возбудилъ особенное вниманіе оказаннымъ ему пріемомъ. Г. Ваэрстъ тотчасъ по своемъ прибытіи имѣлъ у Донъ-Карлоса аудіенцію, ко-

— Дня 29-го Стycznia obu Izbom Parlamentu przełożony był traktat handlu i żeglugi, zawarty między Królową Brytanii Wielkiej, a Królem Greckim, i d. 4 Paźdz. podpisany w Londynie. Podług tego, okręty Greckie, wchodzące do Angielskich portów i wychodzące z nich, a także Angielskie do Greckich i wychodzące z nich, nie wnoszą większej opłaty, jak okręty własnego narodu. Oba Mocarstwa w obustronnych portach mianować mogą Konsulów. Poddani z obu stron używają w obu Państwach zupełnej religijnej tolerancji i dowolnie testamentami mogą rozporządzać swoim majątkiem. Umowa zawartą została na 10 lat, od dnia wzajemnej ratyfikacji. Wymiana ma nastąpić w przeciagu trzech miesięcy od dnia podpisania.

Дня 8.

Крѳлова дала вчера аудіенціе Послові Бразильскому Р. Сальвао, Послові Сардинскому Грабю Поллону и Послові Сакскому, Барону Герсдорфу.

— Хіаѳе Wellington, w towarzystwie Półkownika Anson, odwiedzał wczora Tower i z wielką bacnością oglądał zapasy broni i potrzeby wojskowe. W arsenale panuje wielka czynność.

— Р. Ваггорн wczora w jedenaście dni z Malty tu przybył.

— Rząd Belgicki, jak pierwiej Rosyyski, wysłał dwóch oficerów artylleryi do Londynu, dla oznajomienia się z systematem uzbrojenia wojskowego Barona Huerteloup. Oficerowie, Półkownik Baron Wittert i Kapitan Neuens, ku końcowi przeszłego tygodnia tu przybyli. (A.P.S.Z.)

Н і е м ц ы.

Frankfort, 28-го Стycznia.

Слышачъ, że газета Hanauska, pisząca z różnemi uwagami o tutejszym mieście, będzie tu zupełnie zakazana.

— Doktor J. Meyer, praktykujący w Dreźnie, będąc przekonany, że zaniechane przez lekarzy użycie elektryczności w ratowaniu chorych, jest przez niektórych z nich niewłaściwie okrzyczane, nabył od Professora Ettinghausen aparat magnetyczno-elektryczny nowego wynalazku, za pomocą którego płyn elektryczny może być udzielony w sposób skuteczny, mało bolesny i podług okoliczności łagodzie się mogący. Rzeczonу докторъ запевня, że przy pomocy tego apparatusu użył z wielkim skutkiem elektryki w zastarzałych spazaliżowaniach, co już także i w Wiedniu z zadziwiającą skutecznością doświadczono chronicznych, wszelkimi innemi środkami nieuleczonych reumatyzmach. (G. C.)

В е л о с н ы.

Рzym, 25-го Стycznia.

Diario zawiera następujący artykuł: „Gdy przeszłego lata zagrażała nam choroba azjatycka i na nieщастіе wkrótce potem byliśmy nią dotknięci, niektórzy pobożni, powzięli zamysł utworzenia związku pod opieką Sw. Ignacego Lojoli, dla uproszenia Boga, ażeby członków zachował od tey klęski. To zaufanie tém więcey wzrosło podaniem, że za czasów Alexandra VII, kiedy grassowała zaraza w tém mieście, nikt jej nie uległ z tych, co należeli do podobnego związku. Członkowie uczynili ślub, iż jeśliby zachowani zoli od zarazy, mają Świętemu złożyć ofiarę. Oprócz tego postanowiono, że każdy do towarzystwa należący kapłan, obowiązany jest w pewnym czasie w kościele Sw. Ignacego odprawić mszą s., i że tam wierni mają przyjąć Przenajświętszy Sakrament. Gdy teraz, przez szczególną łaskę Boga, wszyscy członkowie, oprócz jednej tylko osoby, pozostali zdrowymi, postanowili więc odbyć trzydniowe modły, dla podziękowania Naywyższemu. Zgromadzenie było niezmierne, i pierwszego dnia Kardynał-Wikaryusz rozdawał osobiście komunią niezliczonym tłumom wiernych. Wspomniona wyżej ofiara składała się z sześciu pozłacanych lichtarzy spaniałej roboty. Mają one wiecznie pozostać na ołtarzu Świętego, jako świadectwo tak wielkiego cudu i do ożywienia zaufania Chriściанъ ku przemożnemu u Boga Świętemu.“

Н і с з р а н і я.

Llodio, 26-го Стycznia.

Pomiędzy cudzoziemcami, którzy się teraz znajdują w głównej kwaterze Don Carlоса, jest także Baron Vaerst, który tam nie dawno przybył i wzbudził szczególną uwagę, okazaniem mu przyjęciem. Natychmiast po przybyciu swoim miał u Don Carlоса posłuchanie,

торая къ изумленію всей главной квартиры, продолжалась цѣлый часъ; на слѣдующій же день посѣщала его могущественный Министръ *Teixeiro* и Министръ Финансовъ *Лабандеро* и извѣстный Аббатъ Донъ Жуанъ *Эшеверриа*. Съ этого дня замѣтна необыкновенная дѣятельность въ главной квартирѣ. (A.P.S.Z.)

Молдавія и Валахія.

Бухарестъ, 26-го Января.

23-го ч. въ 8½ часовъ вечера здѣсь также было сильное землетрясеніе, продолжавшееся около 3 минутъ 20 секундъ. Всѣ дома сильно потрясены и менѣе или болѣе повреждены. Наиболѣе причинило вреда паденіе высокихъ каменныхъ стѣнъ извѣстнаго монастыря Св. Георгія, одного изъ богатѣйшихъ и величайшихъ въ Валахіи. Князь во время землетрясенія находился въ театрѣ, и еслибъ потрясеніе послѣдовало часомъ позже, то гораздо болѣе погибло бы людей и самъ Князь непременно былъ бы убитъ, потому, что часть стѣны въ его комнату упала прямо на постель. (A.P.S.Z.)

К и т а и.

Annales de la Propagation de la Foi сообщаютъ интересныя извѣстія о состояніи Христіанства въ Китаѣ. Если предсказанныя надежды исполнятся, то сіе неизмѣримое Государство не будетъ болѣе закрыто для другихъ націй и сей новый оборотъ, для всей Европы былъ бы источникомъ неизвѣстныхъ до сихъ поръ богатствъ. Всѣ Китайскія миссіи разделяются на три большихъ Апостольскихъ Викаріата и три Епископства. Первые находятся въ Хань-Си, Фо-Кимъ и Су-Чуэнъ; послѣдніе имѣютъ свои столицы въ Пекинѣ, Нанкинѣ и Макао. Апостольскій Викаріатъ Хань-Си содержитъ четыре провинціи: Сень-Си, Кань-Си, Кань-Сіонъ и Гонь-Квангъ. Миссія эта вверена Италіанскимъ Францисканамъ Пропанды; Семинарія ихъ въ Неаполѣ. Число Европейскихъ Миссіонеровъ, находящихся въ сихъ провинціяхъ, кромѣ двухъ Епископовъ, простирается до пяти, туземныхъ священниковъ до 17-ти; въ округѣ Гу-Пе, части провинціи Гонь-Квангъ, находится около 60,000 Христіанъ; Французскіе Лазаристы совершаютъ тамъ службу. Христіане изъ Хань-Си въ отношеніи своего вѣроисповѣданія, пользуются нѣкоторымъ родомъ терпимости. Апостольскій Викаріатъ Фо-Кіенъ, предоставленъ Испанскимъ Доминиканамъ изъ Манилы; Апостольскій Викаріатъ и его помощникъ, имѣютъ въ своемъ распоряженіи пять монаховъ и девять туземныхъ священниковъ. Эта миссія самая знатнѣйшая и свободнѣйшая во всемъ Китаѣ; въ нѣкоторыхъ мѣстахъ служба совершается публично, и можно принять въ одну провинцію около 30,000 Христіанъ; двѣ другія къ Фо-Кимъ принадлежатъ провинціи имѣютъ около 9,000 почитателей Христіанской вѣры; тамъ также находится Французскіе Лазаристы. Островъ Формоза есть послѣдняя провинція принадлежащая къ Викаріату Фо-Кіенъ. Викаріатъ Су-Чуэнъ заключаетъ обширную провинцію сего имени, и кромѣ того провинціи Ю-Фанъ и Куей-Чеу. Викаріатъ сей вверенъ Французской Семинаріи иностранныхъ миссій въ Парижѣ. Тамъ находятся теперь два Епископа, девять Европейскихъ священниковъ, 30 туземныхъ и 15,000 Христіанъ. Пекинская Епархія состоитъ изъ провинцій Пе-Че-Ли и Хангъ-Тонгъ. Нанкинскій Епископъ проживающій въ Пекинѣ, управляетъ сею Діецезію. Число Христіанъ въ сихъ двухъ провинціяхъ, полагается 40,000, духовенства неизвѣстно. Лазаристы имѣютъ тамъ одного своего члена въ качествѣ Миссіонера и пять Китайскихъ проповѣдниковъ. Нанкинскую Епархію управляетъ Генеральный Викаріатъ; и здѣсь также находятся Лазаристы въ качествѣ Миссіонеровъ и духовные въ провинціяхъ Го-Нанъ и Кiangъ-Нанъ. Макоосская Епархія содержитъ провинціи Квангъ-Тонгъ, Квангъ-Си и островъ Гаи-Нанъ. Ею управляетъ Капитулъ, такъ какъ Епископское мѣсто давно уже упразднено. Туземные священники въ провинціяхъ, гдѣ Европейцы, (кромѣ главнаго города Макао, въ которомъ изъ 12,000 жителей, есть только 5,000 Христіанъ) не могутъ скрываться, совершаютъ службу. Число Христіанъ во всей Епархіи простирается до 40,000 душъ. Въ Макао присутствуютъ уполномоченные разныхъ миссій, тамъ состоитъ также Китайская Семинарія общества Св. Лазарія, учрежденная съ начала въ Пекинѣ, а во время преслѣдованія въ 1835 г., перенесенная Ламіотомъ въ сей городъ. Вторая Китайская Семинарія, въ вѣдомствѣ того же ордена, состоитъ въ одной Таргарійской деревнѣ, по ту сторону большой каменной стѣны. Христіанская религія, извѣстна во всемъ Китаѣ и нужно только благоприятное обстоятельство, чтобы она распространилась съ быстротою. Всѣ донесенія Мис-

кѣ, къ подзивиенію całej głównej kwatery, trwały całą godzinę; nazajutrz zaś odwiedził go przemożny Minister *Teijeiro*, Minister skarbu *Labandero* i znajomy Oyciec Don Juan *Echeverria*. Tegoż dnia przedsięwzięto niezwyčajną czynność w głównej kwaterze. (A.P.S.Z.)

MULTANY I WOŁOSZCZYŻNA.

Bukarest, 26-go Stycznia.

Dnia 23 o 3 kwadransach na 9-tą wieczorem i tu czuć się dało mocne trzęsienie ziemi, które w ogólności trwało około 3 minut 20 sekund. Wszystkie prawie domy mocno wstrząśnione i mniej lub więcej uszkodzone zostały. Naywiększą zrządziło szkodę zapadnięcie wysokich murów leżącego we środku miasta sławnego klasztoru Sw. Jerzego, jednego z najbogatszych i najpiękniejszych na Wołoszczyźnie. Xiążę podczas trzęsienia znajdował się w teatrze, i jeśliby wypadek ten zdarzył się godziną pierwiej, tedy bez wątpienia daleko więcej zginęłoby ludzi i sam Xiążę niechybnie byłby zabitym, gdyż część murów jego pokoju, zapadła na łóżko. (A.P.S.Z.)

С H И Н У.

W *Annales de la Propagation de la Foi* czytamy interesujące wiadomości o stanie Chrześcijaństwa w Chinach. Jeśli się przepowiedziane w tej rzeczy nadzieje spełnią, tedy niezmierne to państwo, nie będzie więcej zamkniętym dla innych narodów i ten nowy obrót byłby źródłem nieznanym dotąd bogactw. Wszystkie misyje Chińskie dzielą się na trzy wielkie Apostolskie Wikaryaty i trzy Biskupstwa. Pierwsze są w Chan-Si, Fo-Kim i Su-Tchuen; ostatnie mają swoje stolice w Pekinie, Nankinie i Macao. Wikaryat Apostolski Chan-Si, obejmuje cztery prowincje Sen-Si, Kan-Si, Kan-Sion i Hon-Quang. Missya ta sprawowaną jest przez Włoskich Franciszkanów Propandy; Seminarium ich w Neapolu. Liczba Missyonarzy Europejskich, którzy się znajdują w tych prowincjach, oprócz dwóch Biskupów, składa się z pięciu; krajowych kapłanów 17; w obwodzie Hu-Pe, części prowincyi Hon-Quang, znajduje się tylko około 60,000 chrześcian; Francuzcy Lazarysty spełniają tam postugę religijną. Chrześcijanie w Chan-Si, względem swojej wiary, używają niejakej tolerancji. Wikaryat Apostolski Fo-Kien, poruczony jest Dominikanom Hiszpańskim z Manilli; Wikaryusz Apostolski i jego Koadjutor, mają w swoim rozporządzeniu pięciu zakonników i dziewięciu kapłanów krajowców. Missya ta jest jedną z najwięcej kwitnących i najwolniejszych w całym Chinach, w niektórych miejscach nabożeństwo jest publiczne; około 30,000 chrześcian liczyć można w tej jednej prowincyi; dwie inne do Fo-Kim należące prowincje zawierają około 9,000 zwolenników religii Chrześcijańskiej; tam również znajdują się Francuzcy Lazarysty. Wyspa Formosa jest ostatnią prowincją, należącą do wikaryatu Fo-Kien. Wikaryat Su-Thuen zawiera niezmierną prowincją tego imienia, i oprócz tego prowincje Yu-Fan i Kouei-Tcheou. Wikaryat ten powierzony jest Francuzkiemu Seminarium missyy zagranicznych w Paryżu. Jest tam teraz dwóch Biskupów, 9 kapłanów Europejskich, 30 krajowych i 15,000 chrześcian. Biskupstwo Pekinckie składa się z prowincyi Pe-The-Ly i Chang-Tong. Biskup Nankinu, mieszkający w Pekinie, zarządza tą dyccezyą. Liczba Chrześcian w tych dwóch prowincjach dochodzi 40,000, duchowieństwa niewiedomo. Lazarysty mają tam jednego ze swoich członków missyonarzem i pięciu Chińskich kaznodziei. Biskupstwo Nankinckie rządzone jest przez Jeneralnego Wikaryusza; tu także znajdują się Lazarysty missyonarzami i duchowieństwem w prowincjach Ho-Nan i Kiang-Nan. Biskupstwo Macao zawiera prowincje Quang-Tong, Quang-Si i wyspę Hai-Nan. Zarządzane jest przez kapitułę, gdyż posada Biskupia od dawna jest nieosadzona. Krajowi kapłani w tych prowincjach gdzie Europejczykowie, oprócz głównego miasta Macao, które pomiędzy 12,000 mieszkańców, liczy 5,000 Chrześcian, ukrywać się nie mogą, odbywają postugę duchowne. Liczba Chrześcian w całym Biskupstwie dochodzi 40,000 dusz. W Macao znajdują się pełnomocnicy rozmaitych missyy; jest tam także Seminarium Chińskie zgromadzenia Lazarystów, które założone z początku w Pekinie, przeniesione zostało do tego miasta przez Lamiota, w czasie prześladowania w roku 1835. Inne Seminarium Chińskie, będące pod kierunkiem tegoż zakonu, znajduje się we wsi Tartaryi, po tamtej stronie wielkiego muru. Religia Chrześcijańska znajomą jest w całym Państwie Chińskim, i trzeba tylko pomyśleć okoliczności, ażeby się z szybkością rozszerzyć mogła. Potrzeba tylko Konstantyna, jak zapewniamy wszystkie doniesienia missyonarzy, ażeby 300 milionów ludzi przyprowadzić na łono Kościoła Chrześcijańskiego. Teraźniejszy Cesarz, przy wstąpieniu swoim

сѣонеровъ утверждаютъ, что недостаетъ только Константина, чтобы 300 мил. душъ привести въ вѣдра Христіанской церкви. Нынешній Императоръ при вступленіи своемъ въ правленіе оказалъ мало расположенія къ Христіанамъ. Кровь лилась; однако преслѣдованія были не столь строги какъ прежде; они прекратились; и хотя предписанія изгнанія еще существуютъ, однако приведеніе ихъ въ исполненіе зависитъ теперь отъ Императорскихъ Намѣстниковъ и высокихъ Мандариновъ, коихъ собственный интересъ заставляеть не притѣснять Христіанъ. Говорятъ даже, что Императоръ явно терпитъ ихъ, и увѣряютъ, что признаетъ и уважаетъ Христіанскую Вѣру. Слабое послѣдствіе изданнаго въ 1836 эдикта, кажется подтверждаетъ это мнѣніе. Онъ кажется особенно направленъ противу Англичанъ, политическаго вліянія которыхъ опасается Императоръ. Послѣ того у многихъ отобранны католіческой книги, но съ ними отъ того не случилось ничего противнаго.

(A.P.S.Z.)

О состояніи общей народной нравственности въ Россіи.

Въ отчетѣ Россійскаго Попечительнаго Общества о тюрьмахъ, за 1836 годъ, помѣщены слѣдующія любопытныя свѣдѣнія о состояніи народной нравственности въ Россіи:

Въ теченіе означеннаго года, Общество Попечительное о тюрьмахъ состояло изъ 47 Губернскихъ и 73 уздскихъ, всего изъ 120 попечительныхъ комитетовъ. Членовъ общества, принимающихъ участіе въ улучшеніи нравственнаго и физическаго положенія арестантовъ, личными своими трудами и постоянными денежными и другаго рода пожертвованіями, считалось 1720. На попеченіи всѣхъ губернскихъ (39) и уздскихъ комитетовъ (31) находящихся въ полномъ образованіи и дѣйствіи, состояло, въ теченіе 1836 года, арестантовъ обоюго пола, всего 174,052. Соображая столь огромное, по видимому, количество арестантовъ съ общимъ народонаселеніемъ, и раздѣляя ихъ на особыя классы, по роду и степени преступленій, можно сдѣлать довольно вѣроятное заключеніе о состояніи общей народной нравственности, по крайней мѣрѣ, въ тѣхъ губерніяхъ, гдѣ находится уже въ дѣйствіи попечительныя тюремныя Комитеты. Такимъ образомъ:

Народонаселеніе этихъ губерній, по послѣдней 8 ревизіи, состояло изъ 26,368,465 душъ. Въ томъ количествѣ жителей, въ 1836 году, преступниковъ обоюго пола и нарушителей законнаго порядка, подвергшихся суду и тюремному заключенію, было 30,642. Слѣдовательно одинъ преступникъ законовъ, или только нарушитель порядка приходится слишкомъ на 860 душъ.

Но разбирая ихъ по важности противузаконныхъ дѣйствій, обнаруживается, что изъ всего количества арестантовъ было важныхъ, уголовныхъ преступниковъ, какъ то: святотатцевъ, убійцъ, грабителей, зажателей и дѣлателей фальшивой монеты, только 972; слѣдовательно одинъ важный преступникъ приходится почти на 32 арестанта и на 27,128 жителей.

Къ утѣшенію можно принять за вѣрное, что изъ показаннаго количества содержащихся въ тюрьмахъ преступниковъ, какъ удостовѣряютъ и отчеты Министерства Юстиціи, гораздо больше половины или оправдываются по суду, или признаются не столь виновными, какъ оказались, при первоначальномъ своемъ задержаніи, такъ, что по тѣмъ же отчетамъ и выводамъ Министерства Юстиціи, едва сороковая часть обвиненныхъ подвергается тяжкимъ наказаніямъ, опредѣляемымъ по закону за важныя, уголовныя преступленія. Сверхъ того, составляя общее заключеніе о народной нравственности, нельзя упустить изъ вида и того, что взятая здѣсь для соображенія часть Россіи есть именно та, въ которой, судя по естественному ходу вещей, можно предполагать болѣе испорченную нравственность и большее количество разнаго рода преступленій. Въ ней заключаются: обѣ столицы, губернскіе города самыя многолюдныя и вообще мѣста, наиболее населенныя жителями различнаго происхожденія, вѣры, обычаевъ, умственнаго образованія и занятій; губерніи, возвращенныя отъ Польши, столь сильно потрясенныя бышимъ недавно возмущеніемъ; губерніи, сопредѣльныя Сибири, общему вмѣстительству осужденныхъ уже преступниковъ; наконецъ Бессарабская область, всегдашнее убжище бродягъ, бѣглыхъ и преступниковъ, укрывающихся отъ преслѣдованія законовъ. Но въ прочихъ губерніяхъ, обитатели коихъ, не столько еще удаленныя отъ прежнихъ нравовъ, ведутъ жизнь болѣе покойную и промышленность болѣе простую, преступниковъ закона безъ сомнѣнія должно быть менѣе. Заключеніе это оправдывается поманутыми отчетами Министерства Юстиціи. (Ж. М. В. Д.)

на трон, оказалъ się мало причесливымъ ку Христіаномъ. Крѣвъ плынула: jednak przesławowania mniej były ostre, jak dawniej: ustały one, i chociaż rozporządzenia względemъ wygnania jeszcze istnieją, przecież wypętnienie ichъ zależy odъ Намієстниковъ Cesarskichъ i wysokichъ Mandarynów, których własny interesъ nakazuje imъ nie uciemięzaćъ Chryściан. Mówią nawet, że Cesarzъ cierpi ichъ widocznie, i zapewniano, iż poznaje i szanuje Chryściанską religią. Słaby skutek, jaki nadano edyktowi zъ roku 1836, zdaje się potwierdzać to mniemanie. Zdaje się onъ byдъ szczególnie wymierzonymъ przeciwko Anglikom, których Cesarzъ lęka się wpływu politycznego. Odъ tego czasu u wielu osóbъ zabrano księgi katolickie, lecz dla nichъ nic zъtądъ nie stało się przeciwnego. (A.P.S.Z.)

Станъ общій моральности въ Россіи.

Въ справозданіи Товарищества опекуjącego się więzieniami въ Россіи зъ чынности року 1836, читаemy наступающее интересное вѣдомости, тычащееся стану моральности въ Россіи:

Въ року помієніonym, реченое Товарищество складало się зъ 47, губерніальныхъ и 73 повіатовыхъ, czyli razem зъ 120 комитетовъ опекуjącychъ: лічыло въ оголє 1,720 członковъ, причыняającychъ się такъ власными працами, jako też różnymi ofiarami do polepszenia moralnego i fizycznego bytu więźni. Pod opieką wszystkichъ czynnychъ tego rodzaju комитетовъ губерніальныхъ (39) i повіатовыхъ (31) znaydowało się w ciągu року 1836, uwięzionychъ обоюей płci osóbъ, w ogółe 174,052. Porównyującъ takъ wielką на pozorъ liczbę więźni zъ ogółemъ ludności, i rozdzielaającъ tychъ же на category, podługъ rodzaju i stopnia przestępstw, można stądъ wywieść dość prawdopodobny wniosekъ ogólney moralności narodowej, a przynajmniej w tychъ guberniach, w których комитеты więzienne już są czynnymi. I takъ:

Людность тыхъ губерній, подлугъ оstateчного спису wynosiła 26,368,465 душъ. Zъ тыхъ, w ciągu року 1836, przestępcówъ płci обоюей i naruszającychъ prawny porządekъ, oddanychъ podъ sądъ i uwięzionychъ, było 30,642. Jedenъ przeto zbrodzień, albo winny naruszenia porządku, przypada на przeszło 860 mieszkańców.

Оцениающее ихъ подъ взглядомъ преступствъ, okazuje się, że w ogólney liczbie uwięzionychъ osóbъ, było ważnychъ zbrodniarzy, jako-to: świętokradców, morderców, rabusiów, podpalaczy i fałszerzy monet, tylko 972; a przeto jedenъ zbrodniarzъ przypada prawie на 32 więźniów, a на 27,128 mieszkańców.

На поцієчє за rzeczъ певną przyjąćъ można, że zъ wykazanej liczby więzionychъ, jakъ o тѣмъ przekonywają raporta Ministra Sprawiedliwości, równie większa ichъ połowa bywa wyrokiemъ sądu albo niewinniona, albo uznana за mniej winną, jakъ przy pierwiastkowymъ zatrzymaniu ichъ mniemano, tak, iż według tychъ же raportówъ i wyrachowańъ Ministerjumъ Sprawiedliwości, ledwie czterdziesta częśćъ oskarżonychъ ulega каромъ ciężkimъ, за główne зbroдне правами oznaczonym. Obokъ tego, wyprowadzającъ wnioski co do moralności narodu w ogółe, nie należy spuszczać zъ uwagi, że tu за podstawę wyrachowania wziętą została та mianowicie częśćъ kraju, w którey, według naturalnego biegu rzeczy, przypuszczaćъ można bardziejъ zepsutą moralność i większą ilośćъ przestępstwъ różnego rodzaju. Wъ тей części mieszczą się обіє stolicy, najludniejszye miasta gubernialne, i w ogólności okolice najwięcej zamieszkałe przezъ ludzi różnego pochodzenia, wiary, obyczajówъ, myślowego ukształcenia i powołania; gubernie odъ cesarski powrócone, такъ mocno wstrząśnione skutkiemъ niedawnego rokoszu; niemniej gubernie przyległe Syberii, тей ogólney siedzibie skazanychъ jużъ winowaycówъ, nakoniecъ prowincya Bessarabska, ciągłe schronienie wlocęgówъ, zbiegówъ i zbrodniarzy, ukrywającychъ się przedъ wymiaremъ sprawiedliwości. Leczъ w innychъ guberniachъ, których mieszkańcy, nie tyle oddaleni odъ dawnychъ obyczajówъ, trudnią się sposobemъ życia spokojniejszymъ i prostszymъ, liczba przestępstwъ bezъ wątpienia musi byдъ mniejszą. Wniosekъ tenъ usprawiedliwiają wyżej wspomniane raporta Ministerjumъ Sprawiedliwości. (G. R. K. P.)